

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

обшуку, огляду об'єктів і предметів при їх пошуку і виявленні, вилученні документів, зразків для порівняльного дослідження. Іншим може бути у подальшому доручено проведення судово-бухгалтерської експертизи, фінансово-економічної, податкового обліку, інженерно-економічної, кредитно-фінансової, будівельно-бухгалтерської й інших видів експертиз, в основі яких лежить використання спеціальних знань економічної спрямованості. [3, с. 201]

Таким чином, до обшуку у кримінальних провадженнях про одержання неправомірної вигоди залучаються спеціалісти для застосування технічних засобів фіксації ходу і результатів слідчої (розшукової) дії; виявлення та фіксації слідів причетності особи до корупційного злочину; надання консультаційної допомоги слідчому щодо окремих спеціальних знань.

Список використаних джерел:

1. Коваленко В. В. Актуальні проблеми застосування науково-технічних засобів спеціалістами при провадженні слідчих дій: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Коваленко Володимир Вікторович. Київ, 2004. 253 с.
2. Настільна книга слідчого: [Наук. практ. видання для слідчих і дізнавачів] / Панов М. І., Шепітько В. Ю., Коновалова В. О. та ін. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 720 с.
3. Ищенко Е. П. Расследование преступлений, связанных с профессиональной деятельностью / Е. П. Ищенко, М. М. Яковлев. М.: Издательство «Юрлитинформ», 2009. 352 с.

Андрієвська Людмила Олексіївна,
викладач
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
Авраменко Олександр Юрійович,
старший слідчий
Дніпровського відділення поліції
ГУНП в Дніпропетровській області

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ АВТОТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД

Практика розслідування ДТП, свідчить, що у зв'язку із специфічністю даної категорії кримінальних справ, одним з основних джерел доказів по ним є висновок автотехнічної експертизи. Ця обставина, а також підвищення вимог до якості слідства по названих справах

зумовили зростання потреби в проведенні авто технічної експертизи (далі – АТЕ) на найвищому рівні досвідченими фахівцями, та як правило в експертних установах.

Своєчасне і якісне проведення АТЕ значною мірою впливає на результати розслідування і сприяє зміцненню законності. Як показує вивчення кримінальних справ, однією з основних причин необґрунтованого залучення громадян до кримінальної відповідальності є пред'явлення звинувачення до проведення АТЕ.

Судова автотехнічна експертиза (САТЕ) – це один з видів інженернотранспортних експертиз, необхідних для вирішення завдань, що виникають в слідчо-судовій практиці при розслідуванні та судовому розгляді проваджень про дорожньо-транспортні пригоди.

Правильне визначення предмету САТЕ має важливе значення в практичному, процесуальному, а також в теоретичному і організаційнометодичному аспектах. Предмет САТЕ – це та частина або ті сторони і властивості елементів системи «водій-автомобіль-дорожнє середовище», які можуть бути досліджені спеціальними методами транспортної інженерії.

Предмет автотехнічної експертизи виражається в колі питань, на які експерт може відповісти, або в колі обставин, які можуть бути встановлені засобами даної експертизи.

Об'єктами автотехнічної експертизи є транспортні засоби: механічні (автомобіль, мотоцикл, трактор та інші самохідні механізми, причеми, велосипеди та інше); електричні (тролейбуси, трамваї); агрегати, вузли, частини деталей та уламки транспортних засобів; місце дорожньо-транспортної пригоди; матеріали кримінального провадження (схеми, протоколи огляду, протоколи допиту учасників події).

Основними завданнями судової автотехнічної експертизи є:

1. Установлення несправностей транспортного засобу (ТЗ), які загрожували безпеці руху, причин їх утворення та часу виникнення (до дорожньо-транспортної пригоди чи внаслідок неї або після неї), можливості виявлення несправності звичайно застосованими методами контролю за технічним станом ТЗ; визначення механізму впливу несправності на виникнення та розвиток пригоди.

2. Установлення механізму ДТП та її елементів: швидкості руху (за наявності слідів гальмування та за пошкодженнями), гальмового та зупинного шляхів, траєкторії руху, відстані, пройденої ТЗ за певні проміжки часу, та інших просторово-динамічних характеристик пригоди.

Швидкість руху транспортних засобів, виходячи з їх пошкоджень, може визначатися за допомогою програмних комплексів з дослідження механізму ДТП, що рекомендовані для впровадження в експертну практику.

3. Установлення відповідності дій водія ТЗ у даній дорожній ситуації технічним вимогам Правил дорожнього руху, наявності у водія технічної

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

можливості запобігти пригоді з моменту виникнення небезпеки, відповідності з технічної точки зору дій водія вимогам Правил дорожнього руху, а також встановлення причинно-наслідкового зв'язку між діями водія та ДТП.

Момент виникнення небезпеки для руху, як правило, має зазначатися у документі про призначення експертизи (залучення експерта). Якщо у документі про призначення експертизи (залучення експерта) момент виникнення небезпеки не зазначений, то експерт, виходячи з аналізу дорожньої обстановки, може визначити його за даними, що містяться в матеріалах справи.

Коли експерт вважає, що небезпека для руху виникла не в той момент, який зазначено в документі про призначення експертизи (залучення експерта), у висновку він має вказати мотиви незгоди з позицією органу (особи), який (яка) призначив(ла) експертизу (залучив(ла) експерта), і дати відповідні варіанти розв'язання поставленого питання.

Орієнтовний перелік вирішуваних питань САТЕ:

Які несправності, виходячи з вимог Правил дорожнього руху до технічного стану ТЗ, мала (мав) система (механізм, вузол, агрегат) даного ТЗ? Чи є в досліджуваному ТЗ несправності, які могли бути технічною причиною виникнення ДТП? Коли, відносно моменту ДТП, її настання чи в процесі її розвитку, виникли дані несправності? Яка причина відмови даного механізму, системи (рульового управління, гальмової системи тощо) ТЗ? Чи мав водій можливість виявити несправність до моменту ДТП? Чи мав водій технічну можливість запобігти пригоді за наявності даної несправності?

До пункту 2: якою була швидкість ТЗ у різні моменти розвитку ДТП (якщо сліди різної довжини або перериваються, на це слід указати)? Яка була швидкість ТЗ з урахуванням пошкоджень, які він отримав при зіткненні? Яка максимально припустима швидкість ТЗ за умови даної видимості дороги (зазначається, якою була видимість дороги)? Яка максимально припустима швидкість ТЗ на закругленні дороги даного радіуса? Яка найменша безпечна дистанція між ТЗ в умовах даної дорожньої обстановки? Яка відстань необхідна для безпечного обгону попутного ТЗ в умовах даної дорожньої обстановки? Який гальмовий та (або) зупинний шлях ТЗ за певної швидкості його руху в умовах даної дорожньої обстановки?

До пункту 3: Як повинен був діяти водій у даній дорожній обстановці згідно з технічними вимогами Правил дорожнього руху? Чи мав водій технічну можливість запобігти наїзду з моменту виникнення небезпеки для руху або з моменту виявлення перешкоди для руху? Чи відповідали дії водія технічним вимогам Правил дорожнього руху? Чи були з технічної точки зору дії водія ТЗ у причинному зв'язку з

виникненням ДТП?

До пунктів 2 і 3: З якою швидкістю рухався ТЗ? Якщо ця швидкість перевищувала встановлені обмеження (зазначається, які саме), то чи мав водій технічну можливість уникнути контакту з перешкодою (зазначається, якою саме), якщо ця швидкість не перевищувала припустиму? Чи мав водій технічну можливість шляхом екстреного гальмування зупинити ТЗ з моменту виникнення небезпеки для руху (указується момент виникнення небезпеки), не доїжджаючи до перешкоди (пішохода)? У документі про призначення САТЕ (залучення експерта) повинні бути зазначені дані про параметри і стан дорожньої обстановки, дорожнього покриття та обставини щодо дій учасників події, з яких має виходити експерт при проведенні досліджень (вихідні дані).

Наведений перелік не є вичерпним. Перед САТЕ експертизою можуть бути поставлені й інші завдання, вирішення яких пов'язане з дослідженням технічного стану ТЗ, дорожньої обстановки і дій учасників дорожньої події.

У постанові (ухвалі) про призначення автотехнічної експертизи потрібно зазначити дані про параметри і стан дорожньої обстановки, дорожнього покриття та обставин щодо дій учасників події, з яких має починати експерт проведення досліджень (вихідні дані) [1, с.59-61].

Список використаних джерел:

1. Сабадаш В. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Автотехнічна експертиза» (для студентів денної форми навчання спеціальності 275 – Транспортні технології) / В. В. Сабадаш; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. 2018. 251 с.

Береза Юрій Миколайович,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ СЛІДОВОЇ КАРТИНИ ЯК ЕЛЕМЕНТУ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЕМ ЗБРОЄЮ, БОЙОВИМИ ПРИПАСАМИ ТА ВИБУХОВИМИ РЕЧОВИНАМИ

Важливим елементом криміналістичної характеристики незаконного заволодіння військовослужбовцем зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами є слідова картина. Доречною є думка вчених, які наголошують на тому, що виявлення і фіксація слідів – одна з